T095 ATĐ 7 (06) Luận A Tỳ Đàm Tỳ Bà Sa Q5-Kiền Độ Tạp-Trí

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA, Quyeån 5 111

LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA
QUYEÅN 5
Chöông 1: KIEÀN-ÑOÄ TAÏP

Phaåm 2: TRÍ, Phaàn 1

Coù moät trí nhaän bieát taát caû phaùp khoâng? Nhö chöông naày vaø giaûi thích veà nghóa cuûa chöông, ôû ñaây neân noùi roäng laø Öu-ba-ñeà-xaù. Hoûi: Vì sao soaïn luaän naày? Ñaùp: Vì nhaèm ngaên nghóa cuûa ngöôøi khaùc. Nhö boä Ma-ha-taêng-kyø laäp ra thuyeát nhö theá naày: Töï theå coù theå bieát töï theå, nhö ñeøn laø taùnh soi saùng coù khaû naêng töï soi, cuõng coù theå soi saùng vaät theå khaùc. Trí kia cuõng vaäy, taùnh cuûa trí naày coù theå töï nhaän bieát, cuõng coù theå bieát ngöôøi khaùc. Boä Ñaøm-ma-quaät noùi nhö theá: Trí coù theå bieát phaùp töông öng. Boä Di-sa-taéc cho: Trí coù theå bieát phaùp coäng höõu. Boä aáy coøn laäp ra thuyeát: Trí coù hai thöù, cuøng sinh chung trong moät luùc: 1. Töông öng vôùi taâm. 2. Khoâng töông öng vôùi taâm. Trí töông öng vôùi taâm nhaän bieát phaùp baát töông öng vôùi taâm. Trí khoâng töông öng vôùi taâm nhaän bieát phaùp töông öng vôùi taâm. Ñoäc Töû boä noùi lôøi: Con ngöôøi coù theå bieát, chöù chaúng phaûi trí. Vì ñeå ngaên caùc nghóa khaùc laï nhö theá, neân soaïn luaän naày. Hoûi: Coù moät trí nhaän bieát taát caû phaùp khoâng? Ñaùp: Khoâng coù. Hoûi: Neáu laïi coù trí naày sinh ra taát caû caùc phaùp voâ ngaõ, sao trí naày coù choã khoâng bieát? Ñaùp: Khoâng nhaän bieát veà töï theå, laø nhaèm ngaên yù cuûa Ma-ha- taêng- kyø. Khoâng nhaän bieát töông öng laø nhaèm ngaên yù cuûa boä Ñaøm- ma-quaät. Khoâng nhaän bieát veà coäng höõu laø nhaèm ngaên yù cuûa boä Di-sa- taéc. Noùi do trí nhaän bieát khoâng do con ngöôøi nhaän bieát, laø nhaèm ngaên yù cuûa Ñoäc Töû boä.

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA, Quyeån 5 112

ÔÛ ñaây, taïo ra hoûi ñaùp, taïo ra vaán naïn, taïo ra hieåu. Nhö noùi: Coù moät trí nhaän bieát taát caû phaùp? Ñaây töùc laø caâu hoûi. Ñaùp: Khoâng coù! Ñaây chính laø ñaùp. Neáu laïi coù trí naày sinh taát caû caùc phaùp voâ ngaõ, thì sao trí aáy laïi coù choã khoâng nhaän bieát? Ñaây töùc laø vaán naïn? Ñaùp: Khoâng nhaän bieát töï

theå, khoâng nhaän bieát töông öng, khoâng nhaän bieát coäng höõu. Ñaáy töùc laø hieåu. Hoûi: Ai taïo ra caâu hoûi naày? Ai ñaët ra lôøi ñaùp naày? Ñaùp: Hoaëc coù thuyeát noùi: Tyø-baø Xaø-baø-ñeà hoûi, Duïc-ña-baø-ñeà ñaùp. Nhö Tyø-baø Xaø-baø-ñeà hoûi Duïc-ña-baø-ñeà: Coù moät trí nhaän bieát taát caû caùc phaùp khoâng? Duïc-ña-baø-ñeà ñaùp: Khoâng coù. Tyø-baø Xaø-baø-ñeà laïi vaán naïn: Neáu trí naày sinh taát caû phaùp khoâng coù ngaõ, thì sao trí aáy laïi khoâng nhaän bieát? Duïc-ña-baø-ñeà taïo söï hieåu nhö theá naày: Khoâng nhaän bieát töï theå, khoâng nhaän bieát töông öng, khoâng nhaän bieát coäng höõu. Laïi coù ngöôøi noùi: Ñeä töûï hoûi, thaày ñaùp. Laïi coù ngöôøi noùi: Khoâng coù ngöôøi hoûi, khoâng coù keû ñaùp, chæ do ngöôøi taïo kinh coù yù nhö theá. Neáu coù ngöôøi hoûi: Coù moät trí naøo nhaän bieát taát caû caùc phaùp khoâng? Ta seõ ñaùp: Khoâng coù! Ngöôøi kia laïi laäp ra vaán naïn: Neáu trí naày sinh taát caû caùc phaùp khoâng coù ngaõ, thì sao trí aáy laïi khoâng nhaän bieát? Ta seõ ñaùp: Khoâng nhaän bieát töï theå, khoâng nhaän bieát töông öng, khoâng nhaän bieát coäng höõu. Trong ñaây noùi moät trí, nghóa laø trí cuûa moät saùt-na. Cho neân noùi laø khoâng nhaän bieát töï theå cho ñeán noùi roäng. Neáu noùi nhö theá: Trong möôøi trí aáy, töøng coù moät trí thì bieát taát caû phaùp chaêng? Coù theå ñaùp: Coù! Ñoù laø ñaúng trí. Cuõng theá, chín, taùm, baûy, saùu, naêm, boán, ba trí v.v.... cuõng vaäy. Neáu noùi lôøi naày: Trong hai trí aáy töøng coù moät trí nhaän bieát taát caû phaùp chaêng? Ñaùp: Coù! Ñoù laø ñaúng trí. Ñieàu töøng coù töùc laø ñaúng trí coù theå bieát taát caû phaùp khoâng? Ñaùp: Nhaän bieát! Neáu trong khoaûng moät saùt-na, ñaúng trí, tröø töï theå, töông öng, coäng höõu, coù theå bieát taát caû phaùp khaùc. Keá, saùt-na thöù hai sinh, ñaúng trí coù theå bieát saùt-na tröôùc vaø töông öng, coäng höõu. Cho neân, trong khoaûng hai saùt-na cuûa ñaúng trí, moät trí coù theå bieát taát caû phaùp.

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA, Quyeån 5 113

ÔÛ treân ñaõ noùi moät trí khoâng nhaän bieát, nghóa laø noùi moät trí cuûa moät saùt-na. Hoûi: Vì sao töï theå khoâng nhaän bieát töï theå? Ñaùp: Hoaëc coù ngöôøi noùi: Caùc phaùp, tröø töï theå, ñeàu coù nghóa duyeân sinh ñoái vôùi phaùp khaùc. Töï theå ñoái vôùi töï theå khoâng taêng tröôûng, khoâng toån giaûm, khoâng haïi, khoâng lôïi, khoâng huûy hoaïi, khoâng nuoâi döôõng, khoâng theâm, khoâng bôùt, khoâng nhaân, khoâng duyeân, khoâng coù thöù lôùp. Laïi coù ngöôøi noùi: Neáu töï theå nhaän bieát töï theå thì seõ traùi vôùi hieän duï cuûa theá gian, gioáng nhö caùc ñaàu ngoùn tay khoâng theå töï xuùc chaïm. Nhö troøng ñen cuûa maét khoâng töï thaáy maøu ñen. Nhö dao khoâng theå töï caét noù. Vì theá, neân töï theå khoâng nhaän bieát töï theå. Laïi coù thuyeát noùi: Neáu töï theå bieát töï theå, thì seõ khoâng coù hai xöù phaùp. Nhö Ñöùc Theá toân noùi: Maét duyeân theo saéc sinh nhaõn thöùc, cho ñeán yù duyeân theo phaùp, sinh yù thöùc. Laïi coù thuyeát noùi: Neáu töï theå phaùp bieát töï theå, thì seõ khoâng coù ba thöù taïo neân xuùc, Nhö Ñöùc Theá toân noùi: Maét duyeân theo saéc sinh nhaõn thöùc laø ba thöù taïo neân xuùc. Nhöng vì coù xuùc naày sinh, neân khoâng coù töï theå coù theå bieát töï theå. Laïi coù ngöôøi noùi: Neáu töï theå nhaän bieát töï theå thì seõ khoâng coù taø kieán. Vì neáu taø kieán coù theå töï nhaän bieát ta laø taø kieán, thì ñaáy töùc laø chaùnh kieán, khoâng goïi

laø taø kieán. Laïi coù ngöôøi noùi: Neáu töï theå nhaän bieát töï theå, thì taùnh roát cuøng cuûa trí naày coù theå töï nhaän bieát, khoâng theå nhaän bieát ngöôøi khaùc. Nhöng vì coù theå bieát ngöôøi khaùc, cho neân khoâng nhaän bieát töï theå. Laïi coù thuyeát noùi: Neáu töï theå nhaän bieát töï theå thì seõ khoâng coù söï nhaän laáy, ñoái töôïng ñöôïc nhaän laáy. Nhö söï nhaän laáy, ñoái töôïng ñöôïc nhaän laáy, trí, ñoái töôïng nhaän thöùc cuõng gioáng nhö theá. Laïi coù thuyeát noùi: Neáu töï theå nhaän bieát töï theå, thì laøm sao nhaän bieát? Vì nhaän bieát töï theå laø töï theå, hay vì nhaän bieát theå khaùc cuõng nhö nhaän bieát töï theå? Vì nhaän bieát theå khaùc laø theå khaùc, hay vì nhaän bieát töï theå cuõng nhö nhaän bieát theå khaùc? Neáu nhaän bieát töï theå laø töï theå, neáu nhaän bieát tha theå laø tha theå, töùc laø chaùnh. Neáu nhaän bieát töï theå nhö nhaän bieát veà theå khaùc thì töùc laø taø. Neáu trí naày phaùt sinh, coù theå bieát töï theå, cuõng nhaän bieát theå khaùc, thì moät trí töùc coù hai töôùng taùc duïng. Coù hai töôùng taùc duïng, töùc laø coù hai trí, ñaõ coù hai trí töùc coù raát nhieàu töï theå. Hoûi: Neáu töï theå khoâng nhaän bieát töï theå, thì thí duï cuûa Ma-ha- taêng- kyø laøm sao hieåu?

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA, Quyeån 5 114

Ñaùp: Duï naày khoâng caàn phaûi hieåu. Vì sao? Vì thí duï naày chaúng phaûi trong Tu-ña-la, Tyø-ni, A-tyø-ñaøm noùi. Khoâng theå duøng hieän duï cuûa theá tuïc ñeå vaán naïn phaùp cuûa Hieàn Thaùnh. Phaùp do caùc baäc Hieàn Thaùnh ñaõ thöïc thi khaùc haún vôùi phaùp cuûa theá tuïc ñaõ laøm. Hoûi: Neáu muoán phaûi hieåu thì neân hieåu nhö theá naøo? Ñaùp: Neân noùi loãi cuûa duï kia. Neáu duï ñaõ coù loãi thì phaùp ñöôïc duï cuõng coù loãi. Hoûi: Duï coù loãi laø sao? Ñaùp: Ñeøn khoâng coù caên, khoâng coù taâm, chaúng phaûi soá chuùng sinh. Trí kia cuõng chaúng phaûi caên, chaúng phaûi taâm, chaúng phaûi soá chuùng sinh. Hôn nöõa, ñeøn ñöôïc hình thaønh do caùc vi traàn. Trí kia cuõng do nhieàu vi traàn hình thaønh chaêng? Neáu khoâng nhö theá thì seõ khoâng töông töï. Laïi nöõa, nhö theå taùnh cuûa ñeøn laø chieáu saùng, khoâng baèng taùnh chieáu saùng naày thì laøm sao ñöôïc chieáu? Neáu theå taùnh chaúng phaûi chieáu saùng thì neân laø boùng toái, töùc laø taùnh voâ minh. Vì phaù tröø boùng toái, neân nhaän laáy ñeøn. Neáu theå taùnh cuûa ñeøn laø boùng toái thì seõ coù loãi lôùn khoâng gioáng nhau. Vì sao khoâng bieát töông öng. Ñaùp: Vì ñoàng duyeân moät phaùp sinh, neân caùc phaùp taâm, taâm sôû naày ñeàu ñoàng duyeân moät phaùp sinh ra. Vì ñoàng duyeân moät phaùp, neân khoâng theå xoay vaàn duyeân laãn nhau. Gioáng nhö nhieàu ngöôøi, cuøng ngöôùc nhìn hö khoâng, dó nhieân khoâng theå xoay vaàn töï thaáy maët nhau. Taâm, phaùp taâm sôû kia cuõng gioáng nhö theá. Hôn nöõa, neáu tueä duyeân töï töôùng thì neân nhaän laáy. Tueä kia nhaän laáy laø töï duyeân hay laø duyeân theo ngöôøi khaùc? Neáu töï duyeân thì seõ coù loãi cuûa töï duyeân nhö treân. Coøn neáu duyeân theo ngöôøi khaùc, thì seõ khoâng ñoàng chung moät duyeân vôùi tueä. Vì sao? Vì khoâng bieát phaùp coäng höõu coù? Ñaùp: Vì aùp saùt, nhö duøng theû ñoàng ñöïng thuoác An-xaø-na, ñem gaén saùt nôi maét, do aùp saùt quaù neân maét khoâng thaáy ñöôïc. Hoûi: Goïi laø phaùp coäng höõu laø sao? Ñaùp: Ngöôøi kia hoài chuyeån sinh, truï, voâ thöôøng cuûa nghieäp thaân, mieäng. Sa-moân phöông Taây noùi raèng: Hoûi:

Theá naøo laø phaùp coäng höõu? Ñaùp: Thaân aám laø choã nöông luùc tueä sinh, ñoù laø phaùp coäng höõu. Nhö oâng vöøa noùi: Luùc tueä sinh ñaõ döïa vaøo thaân, ñoù laø phaùp coäng höõu. Neáu vaäy, luùc nhaõn thöùc sinh, thì khoâng töï thaáy moïi saéc khaùc nhau cuûa thaân. Nhö nhaõn thöùc, caùc thöùc coøn laïi cuõng theá. Ngöôøi kia laäp ra thuyeát theá naày: Luùc naêm thöùc sinh, moãi thöùc ñeàu coù theå töï duyeân vôùi

choã nöông cuûa noù, coøn yù thöùc thì khoâng theå. YÙ thöùc coù theå duyeân theo taát caû phaùp, vöøa roài oâng noùi laø khoâng theå, töùc laø khoâng ñuùng. Laïi nöõa, neáu luùc tueä sinh ñaõ döïa vaøo thaân, ñoù goïi laø phaùp coäng höõu, töùc seõ coù loãi lôùn. Vì sao bieát? Vì nhö luùc khoå nhaãn sinh, töùc ñoái vôùi töï thaân khoâng ñöôïc quyeát ñònh. Ñoù goïi laø ñöôïc moät chuùt quyeát ñònh ñoái vôùi khoå. Ngöôøi kia noùi raèng: Neáu khoå phaùp nhaãn khoâng taän quyeát ñònh, thì khi khoå phaùp trí sinh seõ hoaøn toaøn ñöôïc quyeát ñònh. Nhö ñaïo phaùp nhaãn khoâng taän quyeát ñònh thì ñaïo phaùp trí sinh seõ ñöôïc hoaøn toaøn quyeát ñònh. Ngöôøi kia cuõng gioáng nhö theá, nghóa laø ngöôøi kia khoâng neân noùi nhö theá. Vì sao? Vì ñoái vôùi Ñaïo, khi ñöôïc quyeát ñònh khaùc, ñoái vôùi khoå khi ñöôïc quyeát ñònh khaùc. Hoûi: Söï vieäc aáy theá naøo? Ñaùp: Nhö ñaïo ñeá ñaõ döùt tröø taø kieán cheâ bai chung taát caû ñaïo. Muoán khieán cho ñoái vôùi ñaïo ñöôïc phaàn ít quyeát ñònh thì khoâng coù vieäc ñoù! Vì ñeå phaân bieät neân giaû söû ñoái vôùi ñaïo ñöôïc phaàn ít quyeát ñònh, töùc coù theå döùt tröø taø kieán cheâ bai ñaïo, huoáng chi laø hoaøn toaøn quyeát ñònh, chæ tröø phaùp coäng höõu, töông öng cuûa moät saùt-na. Nhö thaân kieán, hoaëc chaáp saéc laø ngaõ, cho ñeán chaáp thöùc laø ngaõ. Neáu luùc khoå phaùp nhaãn sinh, ñoái vôùi choã nöông laø thaân khoâng ñöôïc chaùnh quyeát ñònh, thì ngaõ kieán cuûa sôû duyeân laø thaân khoâng neân döùt. Vì sao? Vì khoå nhaãn khoâng thaáy thaân laø sôû duyeân cuûa ngaõ kieán. Nhö thaân kieán ñoái vôùi phieàn naõo, ñoái töôïng döùt tröø cuûa khoå ñeá laø haøng ñaàu. Neáu thaân kieán cuûa ngöôøi kia khoâng döùt, thì kieát khaùc seõ khoâng döùt. Kieát khaùc khoâng döùt thì seõ khoâng coù, ñoái vôùi khoå ñaït ñöôïc chaùnh quyeát ñònh roát raùo. Neáu ñoái vôùi khoå, khoâng ñöôïc chaùnh quyeát ñònh roát raùo, thì ñoái vôùi taäp, dieät, ñaïo cuõng seõ khoâng ñöôïc chaùnh quyeát ñònh roát raùo. Vì vieäc naày, neân khoå phaùp nhaãn hieän ôû tröôùc. Ñoái vôùi thaân laø choã nöông cuõng thaáy khoå naày ñöôïc chaùnh quyeát ñònh. Vì sao bieát ñöôïc? Vì nhö noùi sôû duyeân cuûa khoå phaùp nhaãn phaùp Theá ñeä nhaát cuõng duyeân. Phaùp Theá ñeä nhaát kia duyeân vôùi naêm aám coõi Duïc ñeàu khoâng coù thöøa. Coù moät thöùc nhaän bieát taát caû phaùp, cho ñeán noùi roäng. Hoûi: Vì sao sau trí keá noùi thöùc? Ñaùp: Hoaëc coù ngöôøi noùi: Vì yù cuûa ngöôøi taïo kinh muoán theá, cho ñeán noùi roäng. Laïi coù ngöôøi noùi: Vì ñaây laø phaùp cuõ cuûa Kinh, Luaän. Nhö Kinh noùi: Tröôûng laõo Ma ha Caâu-hy-la ñeán choã Tröôûng laõo

Xaù-lôïi-phaát, hoûi: Naày Tröôûng laõo Xaù-lôïi-phaát! Noùi laø ngöôøi trí, vaäy theá naøo laø trí? Keá hoûi theá naày: Goïi laø thöùc, vaäy theá naøo laø thöùc? Cho ñeán noùi roäng. Nhö trong luaän Ba-giaø-la-na noùi: Phaùp trí laø theá naøo? Keá, hoûi: Phaùp thöùc laø sao? Caùc nghóa nhö theá, tröôùc noùi Trí, keá noùi Thöùc. Nhö Toân giaû Ñaøm- ma-nan-ñeà noùi: Neáu duøng trí, duøng thöùc, coù ñöôïc ñoái töôïng quaùn saùt, thì vieäc naày taát ñònh. Ngöôøi soaïn kinh kia cuõng thuaän theo phaùp cuõ, neân tröôùc noùi Trí, sau noùi Thöùc. Laïi coù ngöôøi noùi: Thöùc töùc Trí, Trí töùc Thöùc. Chæ moät chöõ "daøi", vì sao Xaø-na ñôøi Taàn goïi laø Trí, coøn Tyø-xaø-na ñôøi Taàn goïi laø Thöùc? Moät chöõ "daøi", ñoù laø "Tyø"! Vì ñeå döùt yù nhö theá, vì muoán noùi nghóa khaùc nhau giöõa Trí vaø Thöùc neân tröôùc noùi Trí, keá noùi Thöùc. Laïi coù ngöôøi noùi: Vì Trí, Thöùc naày ñeàu cuøng laø phaùp caên baûn. Trong phaùp taêng tröôûng, Thöùc laø caên baûn. Trong phaùp vaéng laëng, Trí laø caên baûn. Laïi coù ngöôøi noùi: Vì Trí, Thöùc ñeàu cuøng laø phaùp ñöùng ñaàu. Nhö noùi trong phaùp ñaïo phaåm theá naøo laø ñöùng ñaàu, ñoù laø Trí. Trong phaùp sinh töû, theá naøo laø ñöùng ñaàu, ñoù laø Thöùc. Laïi coù ngöôøi noùi: Ñaáy ñeàu cuøng laø döïa nôi phaùp. Nhö noùi: Döïa nôi Trí, khoâng döïa nôi Thöùc. Cuõng noùi nhö haønh naêm caên thöùc ñeàu döïa vaøo yù thöùc. Laïi coù ngöôøi noùi: Neáu noùi Trí, thì noùi soá phaùp, choã chöa noùi chæ laø Taâm. Cho neân, tröôùc noùi Trí, keá noùi Taâm. Laïi coù ngöôøi noùi: Hai nhaäp trong möôøi hai nhaäp laø naêng duyeân, ñoù laø yù nhaäp, phaùp nhaäp. Neáu noùi Trí töùc laø noùi phaùp nhaäp, neáu noùi Thöùc töùc laø noùi yù nhaäp. Laïi coù ngöôøi noùi: Saùu thöùc naày, moãi thöùc ñeàu hoaït ñoäng rieâng leû nôi töøng caûnh giôùi. Nhö nhaõn thöùc nhaän thöùc saéc, nhó thöùc nhaän thöùc aâm thanh, tyû thöùc nhaän thöùc muøi höông, thieät thöùc nhaän thöùc vò, thaân thöùc nhaän thöùc veà söï xuùc chaïm vaø yù thöùc chæ nhaän bieát phaùp. Vì nhaèm ngaên nhöõng yù nhö theá, vì muoán noùi yù thöùc coù theå duyeân vôùi taát caû phaùp neân keá Trí, noùi Thöùc. Laïi coù ngöôøi noùi: Vì Trí coù theå duyeân vôùi taát caû phaùp, neân keá Trí noùi Thöùc. Laïi coù thuyeát noùi: Trí coù theå duyeân theo töôùng chung, töôùng rieâng, Thöùc chæ duyeân theo töôùng rieâng. Nhaèm ngaên nhöõng yù cuûa ngöôøi kia, vì muoán noùi Thöùc coù theå duyeân

vôùi töôùng chung, töôùng rieâng, neân keá Trí noùi Thöùc. Laïi coù ngöôøi noùi: Trí vaän haønh caûnh giôùi töông töï, khoâng töông töï, Thöùc chæ vaän haønh caûnh giôùi töông töï. Vì nhaèm ngaên yù cuûa ngöôøi kia, vì muoán noùi Thöùc cuõng vaän haønh caûnh giôùi töông töï, khoâng töông töï, neân keá Trí, noùi Thöùc. Laïi coù ngöôøi noùi: Vì nhaèm ngaên yù cuûa Ñoäc Töû boä. Thuyeát naày noùi: Trí laø chi ñaïo, Thöùc laø chi höõu. Ngöôøi kia ñaõ döïa vaøo kinh Phaät noùi raèng: Vì thöùc duyeân danh saéc neân bieát laø chi höõu. Theá naøo laø Thaùnh ñaïo? Ñoù laø chaùnh kieán cho ñeán chaùnh ñònh. Cho neân noùi Trí laø chi ñaïo. Vì nhaèm ngaên nhöõng yù nhö theá, vì muoán noùi Trí, Thöùc ñeàu cuøng laø chi höõu, ñeàu cuøng laø chi ñaïo, neân keá Trí, noùi Thöùc. Laïi coù ngöôøi noùi: Vì nhaèm ngaên yù cuûa phaùi Thí duï. Phaùi Thí duï noùi: Thöùc vôùi Trí laø phaùp sinh theo thöù lôùp,

khoâng sinh trong cuøng luùc. Vì nhaèm ngaên yù cuûa ngöôøi kia, neân noùi: Neáu Trí naày sinh taát caû phaùp voâ ngaõ, thì sao Trí naày ñaõ khoâng nhaän bieát? Trí naày taát nhieân coù Thöùc töông öng. Neân ngaên yù cuûa ngöôøi kia cho Thöùc, Trí theo thöù lôùp sinh. Trí coù theå duyeân theo taát caû phaùp khoâng coù ngaõ, Thöùc cuõng gioáng nhö theá. Vaên coøn laïi, nhö treân ñaõ noùi. Coù moät thöùc nhaän bieát taát caû phaùp. Trong ñaây cuõng coù hoûi, coù ñaùp, coù vaán naïn, coù hieåu. Vaên noùi neân nhö trí, nhö noùi coù duyeân vôùi haønh voâ ngaõ cuûa taát caû phaùp. Hoûi: Ñieàu naày ñaõ ñöôïc noùi ôû choã naøo trong Kinh? Ñaùp: Nhö keä noùi: Neáu hay duøng trí quaùn Taát caû haønh voâ ngaõ Hay sinh taâm chaùn khoå Laø ñaïo ñöôïc thanh tònh. Phaûi bieát keä naày noùi veà caùc haønh voâ ngaõ. Hoûi: Nhö noùi coù theå sinh taâm chaùn khoå, thì taâm naày laøm sao coù theå duyeân theo taát caû phaùp? Ñaùp: Hoaëc coù ngöôøi noùi: Nöûa keä ñaàu noùi haønh voâ ngaõ cuûa taát caû phaùp. Nöûa keä sau noùi duyeân theo haønh cuûa khoå ñeá. Laïi coù ngöôøi noùi: Nöûa keä ñaàu laø noùi veà luùc cuûa haønh quaùn. Nöûa keä sau laø noùi veà luùc thaáy khoå. Laïi coù ngöôøi noùi: Keä naày noùi haønh voâ ngaõ cuûa thôøi gian duyeân theo khoå. Vì sao? Vì phaùp voâ laäu chaúng phaûi phaùp ñaùng chaùn. Hoûi: Neáu vaäy thì laøm sao duyeân theo haønh voâ ngaõ cuûa taát caû phaùp

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA, Quyeån 5 118

ñöôïc? Ñaùp: Taát caû coù hai thöù: 1. Coù taát caû cuûa phaàn ít. 2. Coù taát caû cuûa taát caû. Trong ñaây laø noùi taát caû cuûa phaàn ít, chöù chaúng phaûi taát caû cuûa taát caû. Kinh khaùc cuõng noùi taát caû ñeàu chaùy böøng, phaùp voâ laäu khoâng chaùy böøng, phaûi bieát laø noùi taát caû cuûa phaàn ít. Kinh kia cuõng noùi nhö theá: Taát caû cuûa phaàn ít. Laïi coù ngöôøi noùi: Kinh khaùc cuõng noùi: Taát caû haønh laø voâ thöôøng, taát caû haønh laø voâ ngaõ, Nieát-baøn laø vaéng laëng. Töùc Kinh naày noùi haønh voâ ngaõ cuûa taát caû phaùp. Lôøi bình: Thöû gaùc laïi kinh Phaät noùi vôùi khoâng noùi, noùi nhö theá laø toát. Neân coù duyeân vôùi taát caû haønh cuûa phaùp voâ ngaõ. Vì sao? Vì haønh nghóa laø ôû ñòa haønh ban ñaàu, taát nhieân ñaõ coù quaùn nhö theá, hieän ra ôû tröôùc, vì vaäy neân noùi. Hoûi: Nhö haønh khoâng cuõng coù theå duyeân vôùi taát caû phaùp. Vì sao trong ñaây khoâng noùi ñeán? Ñaùp: Hoaëc coù ngöôøi noùi: Vì yù cuûa ngöôøi taïo kinh kia muoán nhö vaäy, cho ñeán noùi roäng. Laïi coù ngöôøi noùi: Leõ ra noùi maø khoâng noùi, phaûi bieát nghóa naày noùi chöa troïn veïn. Laïi coù ngöôøi noùi: Nhö haønh khoâng, coù lyù do khoâng, coù lyù do chaúng khoâng. Coù lyù do khoâng, nghóa laø nhö trong chính mình, khoâng coù ngöôøi khaùc. Coù lyù do chaúng khoâng, nghóa laø do chính mình neân chaúng khoâng, haønh voâ ngaõ khoâng. Vì phaân bieät nhö theá, neân Toân giaû Hoøa-tu-maät noùi raèng: Toâi khoâng noùi taát caû caùc phaùp ñeàu khoâng. Hoûi: Vì sao haønh voâ ngaõ höõu laäu coù theå duyeân vôùi taát caû phaùp, trong khi haønh voâ ngaõ voâ laäu laïi chæ duyeân vôùi khoå? Ñaùp: Hoaëc coù ngöôøi noùi: Vì haønh voâ ngaõ höõu laäu coù theá löïc, coâng duïng vöôït hôn trong haønh quaùn, coøn haønh voâ ngaõ voâ laäu khi ñöôïc chaùnh quyeát ñònh roài, chæ vöôït hôn trong phaàn mình. Nhö luùc haønh quaùn ban ñaàu, Haønh giaû taát quaùn

taát caû phaùp laø voâ ngaõ, vì coâng duïng, theá löïc cuûa haønh voâ ngaõ höõu laäu vöôït hôn, neân coù theå duyeân vôùi taát caû phaùp. Coøn haønh voâ ngaõ voâ laäu vì saùng, roõ trong phaàn mình, neân khoâng duyeân vôùi taát caû phaùp.

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA, Quyeån 5 119

Laïi coù ngöôøi noùi: Haønh voâ ngaõ voâ laäu coù theå ñoái trò boán ñieân ñaûo. Nhö sôû duyeân cuûa boán ñieân ñaûo, haønh voâ ngaõ voâ laäu kia cuõng duyeân. Haønh voâ ngaõ höõu laäu khoâng theå ñoái trò boán ñieân ñaûo, vì cho neân coù theå duyeân vôùi taát caû phaùp. Laïi coù ngöôøi noùi: Quaùn ñeá voâ laäu coù phaân chia giôùi haïn, coøn quaùn ñeá höõu laäu thì khoâng coù phaân chia giôùi haïn. Laïi coù ngöôøi noùi: Voâ laäu, nghóa laø ñoái trò phieàn naõo, chaúng phaûi taát caû phaùp laø taùnh cuûa phieàn naõo. Höõu laäu thì khoâng ñoái trò phieàn naõo, cho neân coù theå duyeân vôùi taát caû phaùp. Hoûi: Nhö haønh voâ ngaõ höõu laäu khoâng theå duyeân heát vôùi taát caû phaùp. Ngöôøi kia caûm nghó: Taát caû caùc phaùp laø voâ ngaõ, sao chaúng phaûi taø? Ñaùp: Hoaëc coù ngöôøi noùi: Vì ngöôøi kia duyeân phaàn nhieàu, khoâng duyeân phaàn ít. Duyeân phaàn nhieàu nhö nöôùc nôi bieån caû. Phaàn ít khoâng duyeân nghóa laø nhö moät gioït nöôùc cuûa bieån. Laïi coù ngöôøi noùi: Tuøy theo choã haønh cuûa ngöôøi kia, tuøy theo caûnh giôùi cuûa hoï, ñeàu duyeân heát vôùi töï theå, töông öng, coäng höõu. Khoâng phaûi laø choã laøm cuûa hoï, chaúng phaûi caûnh giôùi cuûa hoï, vì cho neân khoâng duyeân. Hoûi: Haønh voâ ngaõ duyeân theo taát caû phaùp, theå taùnh cuûa noù laø gì? Ñaùp: Tueä laø theå, laø taùnh, cho ñeán noùi roäng. Ñaõ noùi theå taùnh, nay seõ noùi veà lyù do. Do ñaâu goïi laø haønh voâ ngaõ? Ñaùp: Haønh naày laø phaùp voâ ngaõ, neân goïi laø haønh voâ ngaõ. Veà giôùi, nghóa laø: ÔÛ trong coõi Duïc, coõi Saéc, coõi Voâ saéc, haønh voâ ngaõ cuõng coù duyeân theo taát caû phaùp, maø khoâng theå duyeân khaép vôùi taát caû phaùp. Veà ñòa, nghóa laø ôû baûy ñòa, ñoù thieàn Vò chí coõi Duïc, trung gian, boán thieàn caên baûn, Khoâng xöù cuõng coù nhöng khoâng theå duyeân khaép taát caû phaùp. Hoûi: Coù theå duyeân vôùi bao nhieâu phaùp? Ñaùp: Duyeân boán aám voâ saéc, caùc nhaân cuûa aám kia, caùc dieät cuûa aám kia, caùc phaàn tyû trí cuûa aám kia, caùc phi soá duyeân dieät cuûa phaàn tyû trí, caùc phi soá duyeân dieät cuûa voâ saéc vaø hö khoâng. Hö khoâng vôùi chuùng sinh, hoaëc noùi laø moät, hoaëc noùi laø khaùc, haønh voâ ngaõ cuûa Khoâng xöù kia ñeàu coù theå duyeân. Thöùc xöù cuõng coù haønh voâ ngaõ, nhöng khoâng theå duyeân theo taát caû phaùp. Hoûi: Coù theå duyeân vôùi bao nhieâu phaùp? Ñaùp: Coù theå duyeân ba aám voâ saéc, caùc nhaân cuûa aám, caùc dieät cuûa

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA, Quyeån 5 120

aám kia, caùc phaàn tyû trí cuûa aám kia, caùc phi soá duyeân dieät cuûa phaàn tyû trí, phi soá duyeân dieät cuûa ba voâ saéc. Tröø taát caû hö khoâng, haønh voâ ngaõ cuûa Thöùc xöù kia ñeàu coù theå duyeân heát. Baát duïng xöù duyeân hai ñòa, Phi töôûng Phi phi töôûng xöù duyeân moät ñòa. Caùc ñòa coøn laïi nhö treân ñaõ noùi. Laïi coù ngöôøi noùi: Haønh voâ ngaõ cuûa Khoâng xöù coù theå duyeân vôùi phaùp ñaõ noùi nhö treân. Laïi duyeân vôùi phi soá duyeân dieät cuûa naêm ñòa: boán voâ

saéc, thieàn thöù tö. Cuõng theá, Thöùc xöù duyeân vôùi boán ñòa. Baát duïng xöù duyeân vôùi ba ñòa. Phi töôûng Phi phi töôûng xöù duyeân vôùi phi soá duyeân dieät cuûa hai ñòa. Lôøi bình: Khoâng neân noùi nhö theá. Nhö thuyeát tröôùc noùi laø toát. Thaân, choã nöông: Nghóa laø döïa vaøo thaân coõi Duïc, coõi Saéc, môùi sinh, döïa vaøo thaân coõi Duïc, sau döïa vaøo thaân coõi Saéc. Vì sao? Vì môùi sinh, döïa vaøo thaân coõi Duïc, qua ñôøi sinh coõi Saéc, döïa vaøo thaân coõi Saéc, khôûi laïi hieän ôû tröôùc. Haønh giaû chæ thöïc haønh haønh voâ ngaõ. Veà duyeân: Nghóa laø duyeân vôùi taát caû phaùp. Veà nieäm xöù: Nghóa laø chæ duyeân vôùi phaùp nieäm xöù. Veà trí: Nghóa laø ñaúng trí. Veà Tam-muoäi töông öng: Nghóa laø khoâng cuøng töông öng vôùi tam- muoäi. Veà caên töông öng: Ba caên töông öng laø hyû, laïc, xaû. Thieàn thöù ba töông öng vôùi laïc caên. Sô thieàn, Nhò thieàn töông öng vôùi hyû caên. Thieàn Vò chí, trung gian vaø thieàn thöù tö töông öng vôùi xaû caên. Coõi Duïc töông öng vôùi hai caên laø hyû, xaû. Hoûi: Nhö kheùo töông öng vôùi öu caên, coù theå duyeân vôùi taát caû phaùp. Vì sao trong ñaây khoâng noùi cuøng töông öng? Ñaùp: Vì theå taùnh traùi nhau: Theå taùnh cuûa haønh voâ ngaõ thì haân hoan, öa chuoäng. Theå taùnh cuûa öu caên thì buoàn raàu, tieàu tuïy. Chính vì cho neân khoâng cuøng töông öng. Veà ñôøi: Nghóa laø phaûi noùi laø ôû quaù khöù, vò lai, hieän taïi. Veà duyeân vôùi ñôøi: Nghóa laø duyeân theo quaù khöù, vò lai, hieän taïi vaø phaùp chaúng phaûi ñôøi. Veà thieän, baát thieän, voâ kyù: Phaûi noùi laø thieän. Veà duyeân thieän, baát thieän, voâ kyù: Neân noùi laø duyeân theo ba thöù. Veà thuoäc veà coõi Duïc, coõi Saéc, coõi Voâ saéc: Phaûi noùi thuoäc veà coõi Duïc, coõi Saéc, cuõng thuoäc veà coõi Voâ saéc. Veà duyeân theo phaùp thuoäc veà coõi Duïc, coõi Saéc, coõi Voâ saéc: Phaûi noùi laø duyeân vôùi phaùp thuoäc veà coõi Duïc, coõi Saéc, coõi Voâ saéc. Cuõng duyeân theo phaùp khoâng leä thuoäc.

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA, Quyeån 5 121

Veà Hoïc, Voâ hoïc, phi hoïc phi Voâ hoïc: Phaûi noùi laø phi hoïc phi Voâ hoïc. Veà duyeân vôùi Hoïc, Voâ hoïc, phi hoïc phi Voâ hoïc: Phaûi noùi laø duyeân theo ba thöù. Veà do thaáy ñeá maø döùt, tu ñaïo döùt vaø khoâng döùt: Phaûi noùi laø do tu ñaïo döùt. Veà duyeân vôùi phaùp thaáy ñaïo döùt, phaùp tu ñaïo döùt vaø phaùp khoâng döùt: Phaûi noùi laø duyeân theo ba thöù. Veà duyeân danh, duyeân nghóa: Phaûi noùi ñeàu cuøng duyeân caû hai. Veà duyeân vôùi thaân mình, duyeân theo thaân ngöôøi khaùc: Phaûi noùi duyeân theo thaân mình, thaân ngöôøi khaùc, cuõng duyeân chaúng phaûi mình, chaúng phaûi ngöôøi khaùc. Veà ba thöù vaên tueä, tö tueä, tu tueä: Phaûi noùi laø ba thöù tueä: Coõi Duïc laø vaên tueä, tö tueä, coõi Saéc laø vaên, tu tueä, coõi Voâ saéc laø tu tueä. Phöông tieän ñaéc, sinh ñaéc: Phaûi noùi laø phöông tieän ñaéc, laø sinh ñaéc. Nhö vaên tueä coõi Saéc, coù theå noùi laø phöông tieän ñaéc, cuõng coù theå noùi laø sinh ñaéc. Hoûi: Noùi phöông tieän ñaéc laø sao? Ñaùp: Nhö tu töôùng chung, töôùng rieâng ôû trong coõi naày, sinh coõi kia töùc laø ñaéc. Neáu khoâng tu taäp, thì cho duø sinh nôi coõi kia cuõng khoâng ñaéc. Hoûi: Sao cuõng coù theå noùi laø sinh ñaéc? Ñaùp: Duø tu taäp ôû coõi naày, nhöng khoâng sinh trong coõi kia, khoâng goïi laø sinh ñaéc. ÔÛ coõi Duïc qua ñôøi, sinh trong Nhò thieàn, qua ñôøi ôû Nhò thieàn, sinh trong Sô thieàn, ngöôøi kia coù ñaéc hay khoâng? Ñaùp:

Hoaëc coù ngöôøi noùi: Khoâng ñöôïc. Vì sao? Vì xa. Neáu nôi Nhò thieàn ñöôïc tu taäp, sinh trong Sô thieàn thì ñaéc. ÔÛ Sô thieàn qua ñôøi, sinh trong Nhò thieàn, phaùp cuûa ñòa Sô thieàn ñeàu xaû. ÔÛ Nhò thieàn qua ñôøi, sinh trôû laïi Nhò thieàn, ngöôøi kia coù laø ñaéc khoâng? Ñaùp: Ñaéc. ÔÛ coõi Duïc qua ñôøi, sinh trong coõi Voâ saéc. ÔÛ coõi Voâ saéc qua ñôøi, sinh trôû laïi trong coõi Voâ saéc, ngöôøi kia coù laø ñaéc khoâng? Ñaùp: Hoaëc coù ngöôøi noùi: Khoâng ñaéc, vì xa. Laïi coù ngöôøi noùi: Neáu tu taäp ngay ôû coõi Voâ saéc, roài sinh trôû laïi coõi Voâ saéc, thì ñaéc. Hoûi: Vì laø baäc Thaùnh neân coù theå sinh phaùp naày, hay laø ngöôøi phaøm phu coù theå sinh phaùp naày?

Ñaùp: baäc Thaùnh cuõng coù theå, phaøm phu cuõng coù theå. Phaøm phu coù hai haïng: Coù phaøm phu noäi ñaïo, coù phaøm phu ngoaïi ñaïo. Phaøm phu cuûa ñaïo naøo coù theå sinh ra phaùp naày? Ñaùp: Noäi ñaïo cuõng coù theå, ngoaïi ñaïo cuõng coù theå. Phaøm phu noäi ñaïo cuõng phöông tieän ñaéc, cuõng sinh xöù ñaéc, phaøm phu ngoaïi ñaïo chæ sinh xöù ñaéc. Laïi coù ngöôøi noùi: Phaøm phu ngoaïi ñaïo chæ sinh xöù ñaéc, khoâng khôûi hieän ôû tröôùc maët. Vì sao? Vì chaáp ngaõ. Hoûi: Khôûi duyeân theo taát caû phaùp, haønh voâ ngaõ hieän ôû tröôùc maët laø sao? Ñaùp: Sinh trong coõi Duïc, luùc khôûi hieän ôû tröôùc, duyeân theo taát caû phaùp. Sinh trong coõi Duïc, ôû coõi Saéc khôûi hieän ra ôû tröôùc maët cuõng duyeân theo taát caû phaùp. Neáu sinh Sô thieàn, luùc khoâng nhaäp ñònh hieän ra ôû tröôùc maët, cuõng duyeân theo taát caû phaùp. Neáu khi nhaäp ñònh hieän ra ôû tröôùc maët, duyeân Sô thieàn, cho ñeán Phi töôûng Phi phi töôûng xöù. Sinh Sô thieàn, khôûi Nhò thieàn, Tam thieàn, Töù thieàn hieän ra ôû tröôùc maët, cuõng duyeân Sô thieàn cho ñeán Phi töôûng Phi phi töôûng xöù. Neáu sinh Nhò thieàn, luùc nhaäp ñònh hieän ôû tröôùc, coù theå duyeân theo taát caû phaùp. Neáu khi nhaäp ñònh hieän ra ôû tröôùc, thì duyeân Nhò thieàn, cho ñeán Phi töôûng Phi phi töôûng xöù. Neáu sinh ôû Nhò thieàn, khôûi Tam thieàn, Töù thieàn hieän ra ôû tröôùc, thì cuõng duyeân Nhò thieàn cho ñeán Phi töôûng Phi phi töôûng xöù. Sinh Tam thieàn, Töù thieàn cuõng gioáng nhö theá. Trong voâ saéc, haønh voâ ngaõ duyeân theo taát caû phaùp, neáu sinh coõi Duïc, hoaëc sinh coõi Saéc, hoaëc sinh coõi Voâ saéc hieän ra ôû tröôùc, duyeân theo taát caû phaùp, nhö treân ñaõ noùi. Hoûi: Ngöôøi coõi Duïc duyeân theo phaùp nhieàu, hay ngöôøi coõi Saéc duyeân theo phaùp nhieàu? Ñaùp: Ngöôøi ôû coõi Saéc, neáu khoâng nhaäp ñònh, choã duyeân vôùi coõi Duïc laø nhö nhau. Neáu nhaäp ñònh, thì ngöôøi coõi Duïc duyeân nhieàu chaúng phaûi ngöôøi coõi Saéc. Vì sao? Vì khoâng töï duyeân theo ñònh cuøng saéc. Neân noùi raèng: Luùc khoâng nhaäp ñònh, voâ höõu khoâng duyeân theo thaân nieäm xöù cuûa taát caû saéc. Voâ höõu duyeân theo thoï nieäm xöù cuûa taát caû thoï. Voâ höõu duyeân theo taâm nieäm xöù cuûa taát caû taâm. Voâ höõu duyeân theo phaùp nieäm xöù cuûa taát caû phaùp. Hoûi: Haønh voâ ngaõ cuûa taát caû phaùp, laø haønh öa chuoäng hay laø haønh chaùn lìa? Neáu laø haønh öa chuoäng thì sao laïi duyeân theo khoå, taäp. Neáu laø haønh chaùn lìa thì sao laïi duyeân theo phaùp ñaùng öa chuoäng? Ñaùp: Neân noùi raèng: Laø haønh öa chuoäng, chaúng phaûi haønh chaùn

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA, Quyeån 5 123

lìa. Hoûi: Neáu laø haønh öa chuoäng thì sao coù theå duyeân theo khoå, taäp? Ñaùp: Maëc duø duyeân theo khoå, taäp, nhöng vaãn laø haønh öa chuoäng. Vì sao? Vì giaû söû ngöôøi kia duyeân nhieàu phaùp höõu laäu, duyeân ít phaùp voâ laäu, nhöng ñoái vôùi phaùp voâ laäu, coá nhieân laø haønh öa chuoäng. Ví nhö moät tieàn vaøng ñeå treân ñoáng tieàn ñoàng, duø tieàn ñoàng nhieàu, nhöng ñöôïc moät tieàn vaøng, cuõng caûm thaáy öa chuoäng hôn. Haønh kia cuõng gioáng nhö theá. Hoûi: Haønh naày coù phaûiù vì döùt tröø kieát khoâng? Ñaùp: Khoâng döùt. Hoûi: Neáu khoâng döùt tröø kieát thì caàn gì khôûi hieän ôû tröôùc? Ñaùp: Vì muoán cho taâm duõng maõnh, nhaïy beùn. Neáu taâm beùn nhaïy thì coù theå nhaäp Thaùnh ñaïo. Hoûi: Haønh khoâng vôùi haønh voâ ngaõ coù gì khaùc nhau? Ñaùp: Ñoái trò ngaõ laø haønh voâ ngaõ. Ñoái trò ngaõ sôû laø haønh khoâng. Laïi nöõa, ñoái trò naêm ngaõ kieán laø haønh voâ ngaõ, ñoái trò möôøi laêm ngaõ sôû kieán laø haønh khoâng. Laïi nöõa, ñoái trò kieán cuûa mình laø haønh voâ ngaõ, ñoái trò ñoái töôïng chaáp cuûa mình laø haønh khoâng. Ngaõ aùi, ngaõ sôû aùi cuõng gioáng nhö theá. Laïi nöõa, nhaän bieát aám chaúng phaûi ngaõ, laø haønh voâ ngaõ. Ngaõ khoâng nhaäp trong aám laø haønh khoâng Laïi nöõa, thaáy maét laø voâ ngaõ, sinh ra öa thích laø haønh voâ ngaõ. Thaáy ngaõ khoâng nhaäp trong maét, sinh öa thích laø haønh khoâng. Cho ñeán yùù nhaäp cuõng gioáng nhö theá. Laïi nöõa, nghóa cuûa taùnh khoâng laø haønh voâ ngaõ, nghóa cuûa haønh khoâng laø haønh khoâng. Coù hai taâm xoay vaàn laøm nhaân cho nhau chaêng? Hoûi: Vì sao soaïn luaän naày? Ñaùp: Vì ñeå ngaên yù cuûa ngoaïi ñaïo kia. Ngoaïi ñaïo laäp ra thuyeát nhö theá naày: Taâm sau laø nhaân cuûa taâm tröôùc. Vì sao? Vì nhö doøng nöôùc tuoân chaûy, doøng nöôùc sau coù theå doàn eùp doøng nöôùc tröôùc chaûy thaät nhanh. Phaùp sinh cuõng gioáng nhö theá, phaùp cuûa ñôøi vò lai, doàn daäp nhanh ñeán hieän taïi, hieän taïi ñuoåi chaïy nhanh sang quaù khöù. Phaùp vò lai nhö theá laø nhaân cuûa hieän taïi, phaùp hieän taïi laø nhaân cuûa quaù khöù. Vì ñeå döùt tröø caùc yù nhö theá, neân seõ chöùng minh taâm sau chaúng phaûi nhaân cuûa taâm tröôùc. Vì neáu ñuùng taâm sau laø nhaân cuûa taâm tröôùc, thì seõ traùi vôùi phaùp nhaân duyeân sinh trong ngoaøi. Nhö Ñöùc Theá toân noùi: Voâ minh duyeân haønh, cho ñeán sinh duyeân giaø cheát. Neáu sau laø nhaân cuûa

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA, Quyeån 5 124

tröôùc, thì phaûi laø haønh duyeân voâ minh, cho ñeán giaø cheát duyeân sinh. Nhö noùi maét duyeân theo saéc sinh nhaõn thöùc. Neáu sau laøm nhaân cho tröôùc thì phaûi laø duyeân nhaõn thöùc môùi sinh saéc. Nhö cha, meï laø nhaân cuûa con, neáu noùi nhö treân thì con laø nhaân cuûa cha meï. Töùc laø traùi vôùi phaùp duyeân sinh beân trong v.v... Hoûi: Theá naøo laø traùi vôùi phaùp duyeân sinh beân ngoaøi? Ñaùp: Haït gioáng laø nhaân cuûa maàm, cho ñeán hoa laø nhaân cuûa quaû. Neáu noùi nhö treân, thì maàm laø nhaân cuûa haït gioáng, cho ñeán quaû laø nhaân cuûa hoa. Nhö vaäy, neáu sau laø nhaân cuûa tröôùc thì seõ coù loãi lôùn. Vì sao? Vì khoâng gaây ra nghieäp maø nhaän laáy quaû, ñaõ gaây ra nghieäp maø khoâng coù quaû.

Hoûi: Khoâng gaây ra nghieäp maø nhaän laáy quaû laø sao? Ñaùp: Tröôùc kia ñaõ nhaän laáy quaû thieän, baát thieän, sau ñoù laïi gaây ra nghieäp thieän, baát thieän. Tröôùc ñaây ñaõ nhaän laáy quaû cuûa giôùi luaät nghi, baát luaät nghi, sau ñoù laïi thoï luaät nghi giôùi. Tröôùc ñaõ nhaän laõnh quaû cuûa ñòa nguïc A-tyø, veà sau laïi gaây ra nghieäp naêm nghòch. Tröôùc ñaõ nhaän laáy quaû Chuyeån luaân Thaùnh vöông maø sau laïi tu nghieäp cuûa Chuyeån luaân Thaùnh vöông. Tröôùc ñaõ chöùng ñöôïc Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc Voâ thöôïng, veà sau môùi thöïc haønh caùc Ba-la-maät. Neáu vaäy laø khoâng gaây ra nghieäp maø thoï nhaän quaû, ñaõ gaây ra nghieäp maø laïi khoâng coù quaû. Gaây ra nghieäp maø khoâng coù quaû thì seõ khoâng coù ñaïo xuaát ly giaûi thoaùt. Neáu sau laø nhaân cuûa tröôùc, taát nhieân seõ coù loãi lôùn nhö theá. Hôn nöõa, lyù do soaïn luaän naày laø vì Boä Ma-ha-taêng-kyø noùi: Hai taâm ñeàu cuøng sinh. Vì ñeå ngaên yù nhö cho neân soaïn luaän naày. Laïi nöõa, hoaëc coù ngöôøi noùi: Noùi nhaân duyeân khoâng coù theå taùnh. Nay vì muoán phaân bieät roõ raøng theå taùnh cuûa nhaân duyeân neân soaïn luaän naày. Hoûi: Coù hai taâm xoay vaàn laøm nhaân cho nhau chaêng? Ñaùp: Khoâng! Vì sao? Vì khoâng coù moät ngöôøi naøo coù hai taâm tröôùc sau ñeàu cuøng sinh. Laïi coù thuyeát noùi: Noùi tröôùc, nghóa laø caùc taâm quaù khöù, khoâng coù hai ñeàu cuøng sinh. Noùi sau, nghóa caùc taâm vò lai khoâng coù hai ñeàu cuøng sinh. Cho neân, ñaùp: Hai taâm tröôùc, sau cuûa moät ngöôøi khoâng ñeàu cuøng sinh. Laïi coù thuyeát noùi: Noùi tröôùc, nghóa laø tröø ñôøi quaù khöù. Noùi sau, nghóa laø tröø ñôøi vò lai. Khoâng ñeàu cuøng coù, nghóa laø muoán laøm roõ moät

saùt-na hieän taïi, khoâng coù hai taâm ñeàu cuøng sinh. Neáu noùi lôøi naày seõ khoâng coù hai taâm tröôùc sau cuûa moät ngöôøi ñeàu cuøng sinh. Ñoù laø ngaên caùi yù noùi hai taâm ñeàu cuøng sinh. Keá noùi nhö theá: Khoâng phaûi laø taâm vò lai laøm nhaân cho taâm tröôùc. Ñoù laø ñeå ngaên caùi yù sau vaø tröôùc taïo ra nhaân. Laïi coù ngöôøi noùi: Neáu noùi nhö vaäy thì khoâng coù moät ngöôøi naøo hai taâm tröôùc sau ñeàu cuøng sinh. Ñoù laø ñeå ngaên caùi nghóa cuûa nhaân töông öng, coäng höõu. Keá laïi noùi raèng: Chaúng phaûi laø taâm vò lai laøm nhaân cho taâm tröôùc. Ñoù laø ngaên veà nghóa cuûa nhaân töông töï, nhaân bieán khaép taát caû vaø nhaân baùo. Trong ñaây, vì döïa vaøo naêm nhaân ñeå taïo luaän, neân ñaùp: Khoâng coù. Neáu döïa vaøo saùu nhaân ñeå taïo luaän, thì neân ñaùp: Coù. Vì coù nhaân sôû taùc, neân nhö hai taâm, hai thoï, hai töôûng, hai tö, hai xuùc, hai taùc yù, hai giaûi thoaùt, hai nieäm, hai ñònh, hai nhaõn, cho ñeán hai thaân, hai maïng caên, hai chuûng loaïi cuûa thaân. Cuõng theá v.v... töùc seõ khoâng coù nghóa cuûa nhaân xoay vaàn. Coù hai taâm xoay vaàn duyeân laãn nhau, cho ñeán noùi roäng. Hoûi: Tröôùc khoâng neân soaïn ra luaän naày. Tröôùc neân soaïn ra luaän nhö vaày: Vì sao hai taâm tröôùc sau cuûa moät ngöôøi khoâng cuøng sinh. Sau ñoù, môùi keá neâu caâu hoûi naày: Hoûi: Coù hai taâm tröôùc sau xoay vaàn duyeân laãn nhau. Neân noùi leân thuyeát naày nhöng khoâng noùi laø coù yù gì? Ñaùp: Hoaëc coù ngöôøi noùi: Ngöôøi taïo kinh kia coù yù muoán nhö theá, cho ñeán noùi roäng. Laïi coù ngöôøi noùi: Luaän coù hai thöù: 1. Laø Caên baûn. 2. Laø Baøng sinh (Luaän Phaùt

sinh phuï). Neâu ra nhöõng caâu hoûi naày: Coù hai taâm xoay vaàn laøm nhaân laãn nhau. Coù hai taâm xoay vaàn laøm duyeân laãn nhau. Ñoù laø luaän caên baûn Vì sao hai taâm tröôùc sau cuûa moät ngöôøi ñeàu khoâng cuøng sinh. Ñoù laø luaän baøng sinh. Vì theá, neân tröôùc bieän luaän veà caên baûn, keá môùi hoûi veà baøng sinh. Laïi coù ngöôøi noùi: A-tyø-ñaøm neân duøng töôùng caàu, khoâng duøng thöù lôùp. Hoaëc tröôùc, hoaëc sau ñeàu cuøng khoâng coù loãi, chæ ñöøng traùi vôùi töôùng kia, khoâng neân vaán naïn veà thöù lôùp. Coù hai taâm xoay vaàn duyeân laãn nhau chaêng? Hoûi: Vì sao soaïn luaän naày?

Ñaùp: Tröôùc ñaõ noùi khoâng coù hai taâm xoay vaàn laøm nhaân laãn nhau, cuõng cho hai taâm khoâng coù nghóa xoay vaàn duyeân nhau. Vì muoán döùt tröø noãi ngôø vöïc nhö cho neân soaïn luaän naày. Hoûi: Coù hai taâm xoay vaàn duyeân nhau chaêng? Ñaùp: Laïi coù ngöôøi noùi: Duyeân cuûa caûnh giôùi khoâng coù theå taùnh. Vì ñeå ngaên yù nghó nhö theá cuûa ngöôøi kia, ñoàng thôøi muoán laøm roõ duyeân cuûa caûnh giôùi, theå taùnh thaät coù, neân soaïn luaän naày. Hoûi: Coù hai taâm xoay vaàn duyeân laãn nhau chaêng? Ñaùp: Coù! Hoûi: Neáu ñaùp coù, thì lôøi noùi naày töùc ñuû. Vì sao? Vì nhö noùi: Neáu phaùp laø duyeân cuûa caûnh giôùi kia, hoaëc ñoâi khi khoâng taïo ra caûnh giôùi, thì seõ khoâng coù vieäc naày. Vì sao laïi laäp ra thuyeát aáy? Neáu söï sinh khoâng coù thì coù phaûi laø taâm vò lai khoâng? Ñaùp: Khoâng neân laäp ra thuyeát aáy. Vì sao? Vì muoán laøm lôïi ích cho ñeä töû, thì phaûi khieán khi hoï thoï nhaän nghóa caàn ñöôïc saùng, roõ. Hoûi: Coù hai taâm xoay vaàn duyeân laãn nhau khoâng? Ñaùp: Coù. Neáu phaùt yù tö duy khoâng coù vò lai. Hoûi: Söï vieäc aáy theá naøo? Ñaùp: Luùc taø kieán sinh, noùi laø khoâng coù vò lai. Keá sau laïi sinh taø kieán noùi laø khoâng coù quaù khöù. Taø kieán cuõng noùi khoâng coù caùc phaùp cuûa quaù khöù. Ñoù goïi laø hai taâm xoay vaàn duyeân nhau. Taø kieán keá sinh thaân kieán. Thaân kieán laïi chaáp taø kieán quaù khöù laøm ngaõ. Nhö thaân kieán thì bieân kieán chaáp döùt, thöôøng cuõng gioáng nhö theá. Kieán thuû chaáp quaù khöù laø vöôït troäi ñeä nhaát. Giôùi thuû chaáp tònh coù theå tieán ñeán giaûi thoaùt, chaáp laø thöøa. Nghi ngôø, do döï chaáp coù hai lyù. Töôûng, thoï chaáp söï toát ñeïp, vöøa yù. Giaän döõ chaáp söï khoâng toát ñeïp, khoâng vöøa yù. Kieâu maïn chaáp töï cao, töï ñaïi. Voâ minh ñoái vôùi vieäc ñoù laø ngu toái, khoâng bieát. Nhöõng vieäc nhö theá v.v..., ñöôïc goïi laø taâm nhieãm oâ xoay vaàn duyeân laãn nhau. Hoûi: Taâm thieän thì sao? Ñaùp: Chaùnh kieán cho quaù khöù laø voâ thöôøng, khoå, khoâng, voâ ngaõ, nhaân taäp coù duyeân laø coù, laø phaàn taùnh, laø coù nhaân, laø coù duyeân. Caùc vieäc nhö theá v.v..., goïi laø taø kieán cuûa taâm thieän xoay vaàn duyeân laãn nhau. Taâm voâ kyù khoâng aån maát (voâ phuù voâ kyù) laø theá naøo? Ñaùp: Khoâng phaûi laø tieän nghi kheùo leùo, chaúng phaûi khoâng tieän nghi kheùo leùo. Ñoù goïi laø taø kieán cuûa taâm voâ kyù xoay vaàn duyeân nhau.

Hoûi: Neáu phaùt yù tö duy coù vò lai, vieäc aáy ra sao? Ñaùp: Chaùnh kieán sinh ra noùi laø coù vò lai. Keá, veà sau sinh chaùnh kieán noùi laø coù quaù khöù, cuõng noùi coù caùc phaùp quaù khöù. Ñoù goïi laø hai taâm xoay vaàn duyeân nhau. Thaân kieán chaáp chaùnh kieán quaù khöù laøm ngaõ, cho ñeán voâ kyù khoâng aån maát duyeân chaùnh kieán quaù khöù cuõng gioáng nhö theá, neáu phaùt yù tö duy khoâng coù ñaïo vò lai. Hoûi: Vì sao laïi soaïn luaän naày? Ñaùp: Tröôùc ñaõ noùi taâm höõu laäu duyeân nhau. Nay vì muoán noùi taâm voâ laäu duyeân nhau. Hoûi: Söï vieäc aáy theá naøo? Ñaùp: Neáu phaùt yù tö duy khoâng coù ñaïo vò lai, thì taâm naày seõ töông öng vôùi taø kieán duyeân vôùi khoâng coù ñaïo vò lai. Veà sau seõ ñöôïc chaùnh quyeát ñònh, duyeân theo phaùp quaù khöù, taïo ra voâ thöôøng, khoå, khoâng, voâ ngaõ, nhaân taäp coù duyeân. Trong ñaây noùi thôøi gian sau, nghóa laø ngaên moät nieäm, ngaên söï noái tieáp nhau, khoâng haïn cheá thôøi gian, khoâng haïn cheá thaân, khoâng haïn cheá töø voâ thuûy ñeán nay. Hoûi: Vì sao khoâng haïn cheá thôøi gian? Ñaùp: Vì coù luùc ñaàu ñeâm cheâ bai ñaïo, nöûa ñeâm ñöôïc chaùnh quyeát ñònh, giöõa ñeâm cheâ bai ñaïo, cuoái ñeâm ñöôïc chaùnh quyeát ñònh. Ñoâi khi, ñeâm taøn thì cheâ bai ñaïo, ban ngaøy ñöôïc chaùnh quyeát ñònh. Coù luùc ban ngaøy cheâ bai ñaïo, ñeán ñeâm ñöôïc chaùnh quyeát ñònh. Hoaëc coù khi moät ngaøy, moät ñeâm cheâ bai ñaïo, moät ngaøy, moät ñeâm ñöôïc chaùnh quyeát ñònh. Cöù nhö theá, nöûa thaùng, moät thaùng, moät muøa, moät naêm, cho ñeán moät thaân, phaûi bieát cuõng gioáng nhö theá. Neáu phaùt yù tö duy coù ñaïo vò lai, thì taâm naày seõ töông öng vôùi chaùnh kieán, duyeân vôùi coù ñaïo vò lai. Veà sau, keá sinh ñaïo voâ laäu, duyeân chaùnh kieán quaù khöù laø voâ thöôøng, khoå, khoâng, voâ ngaõ, nhaân taäp coù duyeân. Chaùnh kieán nhö theá, duyeân vôùi ñaïo vò lai, ñaïo vò lai sinh, trôû laïi duyeân vôùi chaùnh kieán. Ñoù goïi laø xoay vaàn duyeân laãn nhau. Thôøi gian sau nhö noùi: Sau khi quaùn töôùng chung, coù theå nhaäp ñaïo Thaùnh, nghóa laø ngaên trong khoaûng moät saùt-na, khoâng haïn cheá söï noái tieáp nhau, khoâng haïn cheá thôøi gian, khoâng haïn cheá thaân, cho ñeán khoâng haïn cheá sinh töû töø voâ thuûy ñeán nay. Nhö noùi ba thöù chaùnh quaùn, veà sau coù theå nhaäp Thaùnh ñaïo, khoâng haïn cheá khoaûnh moät saùt-na, cho ñeán khoâng haïn cheá sinh töû töø voâ thuûy ñeán nay. Nhö hai trí bieát taâm ngöôøi

khaùc, cuõng seõ xoay vaàn duyeân nhau. Hoûi: Vì sao laïi soaïn luaän naày? Ñaùp: Tröôùc ñaõ noùi phaùp töông duyeân cuûa thaân mình. Nay vì muoán noùi phaùp töông duyeân cuûa thaân ngöôøi khaùc, nhö hai trí bieát taâm ngöôøi khaùc xoay vaàn duyeân nhau. Hoûi: Trong ñaây noùi nhöõng gì laø hai trí bieát taâm ngöôøi khaùc? Ñaùp: Trong ñaây noùi caên ñoàng, ñoàng caên cô nhaïy beùn, ñoàng caên baäc trung, ñoàng vôùi caên phaåm haï. Ñoàng laø trí tha taâm cuûa ñòa Sô thieàn, cho ñeán trí tha taâm cuûa ñòa thieàn thöù tö. Ñoàng höõu laäu, ñoàng voâ laäu, ñoàng laø phaàn phaùp trí vaø ñoàng laø phaàn tyû trí. Hoûi: Phaùp kia duyeân nhau laø sao? Ñaùp: Ñeàu cuøng duyeân vôùi taâm kia, khoâng duyeân vôùi sôû duyeân cuûa taâm kia. Vì neáu duyeân vôùi sôû duyeân cuûa taâm, thì chính laø duyeân töï taâm, khoâng goïi laø duyeân tha taâm. Hoûi: Trong ñaây, noùi nhöõng gì laø trí bieát taâm ngöôøi khaùc

(tha taâm trí)? Ñaùp: Trong ñaây noùi chöùng ñöôïc tha taâm trí thoâng. Hoûi: Cuõng coøn coù ngöôøi khaùc bieát tha taâm trí, vì sao trong ñaây khoâng noùi ñeán? Ñaùp: Hoaëc coù ngöôøi noùi: Vì yù cuûa ngöôøi taïo Kinh (Luaän) muoán theá, cho ñeán noùi roäng. Laïi coù ngöôøi noùi: ÔÛ ñaây neân noùi maø khoâng noùi, phaûi bieát nghóa naày thuyeát chöa troïn veïn. Laïi coù ngöôøi noùi: Trong ñaây noùi danh, nghóa ñeàu cuøng toát ñeïp. Laïi coù ngöôøi noùi: Neáu theå taùnh laø thoâng, neáu theå taùnh laø tu, neáu laø lìa duïc ñöôïc, neáu laø quaû cuûa boán chi, naêm chi thieàn thì ôû ñaây seõ noùi ñeán. Laïi coù ngöôøi noùi: Neáu trí bieát taâm ngöôøi khaùc nhö thaät, khoâng sai laàm thì trong ñaây seõ noùi ñeán. Nhaân vieäc naày, neân khuaáy ñoäng bieån trí. Nhö hai taâm xoay vaàn duyeân laãn nhau, caùc phaùp taâm sôû cuõng gioáng nhö theá. Cuõng neân phaân bieät chuûng, giôùi cuûa naêm thöùc laø thieän, nhieãm oâ, voâ kyù khoâng aån moät, oai nghi, coâng xaûo. Naêm thöùc ñoù khoâng theå xoay vaàn duyeân nhau, vì moãi thöùc ñeàu hieän haønh nôi caûnh giôùi rieâng leû. YÙ thöùc coù theå xoay vaàn duyeân nhau, vì duyeân vôùi taát caû phaùp. Taâm do khoå ñeá maø döùt, cuøng vôùi taâm do taäp ñeá döùt coù theå xoay vaàn duyeân laãn nhau. Taâm do khoå ñeá maø döùt cuøng vôùi taâm do tu ñaïo döùt xoay vaàn duyeân nhau. Taâm do taäp ñeá döùt cuøng vôùi taâm do tu ñaïo döùt xoay vaàn duyeân nhau. Höõu laäu duyeân söû do

dieät ñeá döùt xoay vaàn duyeân nhau, cuõng coù theå duyeân vôùi voâ laäu duyeân söû. Voâ laäu duyeân söû khoâng theå duyeân vôùi höõu laäu duyeân söû. höõu laäu duyeân söû ñöôïc ñaïo ñeá döùt xoay vaàn duyeân nhau, cuõng coù theå duyeân vôùi voâ laäu duyeân söû. Voâ laäu duyeân söû khoâng theå duyeân vôùi höõu laäu duyeân söû. Voâ laäu duyeân söû ñoái vôùi ñaïo xoay vaàn duyeân nhau. Thieän, baát thieän, voâ kyù aån moät do tu ñaïo döùt coù theå duyeân theo taâm, ñoái töôïng döùt tröø cuûa naêm haønh. Ngoaøi ra, tu ñaïo döùt xoay vaàn duyeân nhau vôùi taâm khoâng döùt. Nhö khoå nhaãn, khoå trí, taäp nhaãn, taäp trí, coù theå duyeân theo taâm, ñoái töôïng döùt tröø cuûa naêm haønh. Ñaïo duyeân ñaïo, tuøy ñoái töôïng thích hôïp cuûa ñaïo, xoay vaàn duyeân laãn nhau. Veà giôùi thì coõi Duïc, coõi Saéc xoay vaàn duyeân nhau. Phaùp khoâng thuoäc veà coõi Duïc xoay vaàn duyeân nhau. Coõi Duïc, coõi Voâ saéc khoâng xoay vaàn duyeân nhau. Coõi Saéc, Voâ saéc vaø taâm khoâng leä thuoäc xoay vaàn duyeân nhau. Veà thieän, coù theå duyeân ba thöù: Thieän, nhieãm oâ, voâ kyù khoâng aån moät. Nhieãm oâ coù theå duyeân ba thöù: Thieän, nhieãm oâ, voâ kyù khoâng aån moät. Taâm voâ kyù cuûa baùo thieän duyeân ba thöù: Thieän, nhieãm oâ, voâ kyù khoâng aån moät. Voâ kyù cuûa baùo baát thieän khoâng coù xoay vaàn duyeân. Vì sao? Vì yù ñòa ñeàu laø baùo thieän, voâ kyù. Nhö noùi: Thaân nghieäp töøng nhaän laõnh thoï baùo, chaúng phaûi taâm chaêng? Ñaùp: Coù. Caùc nghieäp baát thieän, oai nghi, taâm voâ kyù xoay vaàn duyeân nhau. Söï vieäc aáy theá naøo? Ñaùp: Oai nghi coù hai thöù: 1. Laø oai nghi. 2. Laø taâm oai nghi. Oai nghi laø saéc, thanh, höông, vò, xuùc. Taâm oai nghi laø coù theå khôûi taâm oai nghi. Boán thöùc laø phöông tieän oai nghi, chaúng phaûi khôûi taâm oai nghi. YÙ thöùc vöøa laø phöông tieän oai nghi, cuõng vöøa laø khôûi taâm oai nghi. Boán thöùc kia coù theå

duyeân vôùi oai nghi, khoâng theå duyeân vôùi khôûi taâm oai nghi. YÙ thöùc coù theå duyeân vôùi oai nghi, cuõng coù theå duyeân vôùi khôûi taâm oai nghi. Laïi coù ngöôøi noùi: Nhaân nôi taâm oai nghi, laïi sinh yù thöùc, coù theå duyeân möôøi hai nhaäp, laø coù theå xoay vaàn duyeân nhau. Coâng xaûo, taâm voâ kyù xoay vaàn duyeân nhau. Söï vieäc aáy theá naøo? Ñaùp: Coâng xaûo coù hai thöù: 1. Laø coâng xaûo.

2. Laø taâm coâng xaûo. Coâng xaûo laø saéc, thanh, höông, vò, xuùc. Taâm coâng xaûo nghóa laø coù theå khôûi taâm coâng xaûo. Naêm thöùc laø phöông tieän coâng xaûo, chaúng phaûi khôûi taâm coâng xaûo. YÙ thöùc laø phöông tieän coâng xaûo, cuõng laø khôûi taâm coâng xaûo. Naêm thöùc coù theå duyeân coâng xaûo, khoâng theå duyeân khôûi taâm coâng xaûo. YÙ thöùc coù theå duyeân coâng xaûo, cuõng coù theå duyeân khôûi taâm coâng xaûo. Laïi coù ngöôøi noùi: Nhaân nôi taâm coâng xaûo laïi sinh yù thöùc, coù theå duyeân möôøi hai nhaäp, laø coù theå xoay vaàn duyeân nhau. Taø kieán, hoaëc laáy nhaân ñeå cheâ bai quaû, hoaëc duøng quaû cheâ bai nhaân, hoaëc khoâng duøng quaû cheâ bai nhaân, hoaëc khoâng laáy nhaân ñeå cheâ bai quaû. Duøng nhaân cheâ bai quaû laø sao? Nhö noùi: Nghieäp thieän, aùc naày khoâng coù quaû baùo. Laáy quaû ñeå cheâ nhaân laø sao? Nhö noùi: Caùc quaû baùo ngöôøi naày ñaõ nhaän khoâng coù nhaân, khoâng coù duyeân. Khoâng duøng quaû cheâ bai nhaân laø sao? Nhö noùi: Phieàn naõo cuûa chuùng sinh khoâng coù nhaân, khoâng coù duyeân. Khoâng laáy nhaân cheâ bai quaû laø sao? Nhö noùi: Khoâng coù quaù khöù, vò lai, hieän taïi. Ñoù goïi laø khoâng duøng nhaân cheâ bai quaû. Taø kieán naày ñöôïc döùt tröø do khoå ñeá. Tröôùc ñaõ noùi hai taâm xoay vaàn laøm nhaân cho nhau, laøm duyeân cho nhau, trong ñaây noùi veà nghóa cuûa hai duyeân, goïi laø ñoù laø nhaân duyeân, caûnh giôùi duyeân. Hoûi: Vì sao trong ñaây khoâng noùi thöù lôùp duyeân vaø duyeân oai theá? Ñaùp: Hoaëc coù ngöôøi noùi: Vì yù cuûa ngöôøi soaïn kinh (Luaän) naày muoán theá, cho ñeán noùi roäng. Laïi coù ngöôøi noùi: Neân noùi maø khoâng noùi, phaûi bieát thuyeát naày chöa troïn ñuû. Laïi coù ngöôøi noùi: Veà nghóa naày ñöôïc nhaäp trong thuyeát ñaõ noùi. Söï vieäc aáy theá naøo? Neáu noùi veà nhaân duyeân, phaûi bieát laø ñaõ noùi thöù lôùp duyeân. Vì sao? Nhö noùi hai taâm khoâng xoay vaàn laøm nhaân cho nhau, phaûi bieát hai taâm cuõng khoâng coù thöù lôùp duyeân. Neáu noùi caûnh giôùi duyeân phaûi bieát laø cuõng ñaõ noùi duyeân oai theá. Vì sao? Vì nhö noùi hai taâm xoay vaàn duyeân nhau, phaûi bieát hai taâm cuõng xoay vaàn laøm duyeân oai theá. Ñoù goïi laø ñöôïc nhaäp trong thuyeát ñaõ noùi kia.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.